

Meie Mats.

Nr

1010

7. (50.)

Küll on narr see ilma elu:
Täis ta kelmust, walet, walu.
Ägab rikkas, ägab waene,
ägab mees ja ägab naene,
ägab laps ning ägab neiu,
ägab petta saanud peiu...
Selle wastu pole rohtu, —
ainult nali saadab ohtu,
pilke abil paised kaowad,
naljal — armid kinni waowad...
Elagu siis „Mats“ ja nali,
arsti paremat ä' wali!

Tõhk.

Meie Mats.

№ 7 (49). 24 septembril 1911. X. aastakäik.

Waba nalja ja pilke ajakiri.

Ilmub 2 korda kuus. □ Tellimise hind aastas 2 rbl., pooles a. 1 rbl. Üksik nummer 10 kop. □ Kuulutused: 1 weeruline nonpareille rida 10 k.; välised poole kallimad. Mitmekordsed kuulutused odavamalt. Adress: „Meie Matsi“ toimetusele, Tallinnas, Müüriwahe uul. nr. 17. □ Kaastööd (sõnas ja pildis) võetakse hea tasu eest vastu.

Rahvusvahelise keele „Esperanto“ õpiraamat eestlastele.

Dr. L. Zamenhofi järele toimetanud J. A. Rahamägi. Teine trükk. Tallinnas 1909. Hind 20 kop.

Esperanto lugemised,

ühes grammatikaga ja tarviliste sõnadega. Väga tulus õperaamatuks. Kokkuseadnud J. Rosenberg. Tallinnas 1911. Hind 30 kop.

Kõigi nende raamatute pealadu on M. Antje trükikojas, Tallinnas, Müüriwahe uul. nr. 17.

Esperanto wõti.

Grammatika ja Esperanto-Eesti sõnaraamat, kus kõik igapäewases elus tarvilised sõnad leiduvad. Tallinnas 1911. Hind 3 kop.

Warsti ilmub:

Täieline Eesti-Esperanto sõnastik.

Kokku seadnud J. A. Rahamägi. Hind 1 rbl.

Kalewipoja juubeli puhul ilmus trükist uus raamat:

Soomesugu rahwad Weneriigi rajamisel

Kirjutanud H. Prants.

Sisu: Juhatusesks. — Eeljalugu. — Rahwaste seisukord Põhja-Europas keskaja algul. — Weneriigi alg-idud. — Weneriigi rajamise lugu. — Nestori teatuste sisu ja koor: nende tõsine wäärtus. — Kokkuwõte. — Lõpusõna.

Huwitawal, rahwalikul keelel jutustab H. Prants Weneriigi asutamise loost ja osast, mida Soomesugu rahwad selle juures etendanud. Tähelepanemise wäärt on iseäranis, kudas riik Soomesugu rahwaste sekka asunes, aga hiljemalt olude sunnil täiensa Slaawilaadiliseks muutus.

Hind 50 kop.

Saada parematest raamatukauplustest.

Kõigis wiletsates raamatukaupl. ja raamatukogudes puuduwad järgmised raamatud:

- Mõtted I hind 1 r., II — 1.20 k.
Edasi I — 30 k., II — 20., III — 15 k.
Tagasi — 20 kop.
Trükisõna ja tsensuriamet — 40 kop.
Ablelu ja wabaarmastus — 5 k.
Soome. Hulga piltidega — 150 k.
Kapital. Ande hind 30 k.
Ajalooline idealism ja materialism — 10 k.
Anarhism — 10 k.
Lendkirjad — 34 k.
Lehekülg Schweitsi wabastusest — 20 k.
Ostuhhisused ja sotsialism — 20 k.
Piibli sõnaraamat — 1.20 k.
Kuda ja mida uskuda — 10 k.
Renani „Jeesuse elu“ — 15 k.
Kelle poeg oli Kristus — 20 k.
Jeesus. Barrabase raamatust — 10 k.
Wastukohad piiblis — 20 k.
Eesti usk. (Piltidega) — 25 k.
Ütle mulle õigust, armas ema — 20 k.
Leiwad ja salad — 1 rbl.
Kohwi aseained jne. 1 rbl.
Peergudest elektrini — 16 k.
Rauatöö — 70 k.
Kehakultura — 30 k.
Riigimoonakateks — 19 k.
Aadama ja Eewa päewaraamat — 30 k.
Kriipsud — 75 k.
Kui loodeti. . . — 7 k.
Jämedad jooned — 22 k.
Meie elu — 80 k.
Ka parem seisus — 8 k.
Juku elulugu — 10 k.
Jõulusoow. (Martna tõlge) — 3 k.
Jõuluõhtul — 3 k.
Maaema lapsed — 30 k.
Jutt seitsmest ülespoodust — 55 k.
Sõnajakalad — 50 k.
Sõekaewajad. Zola romaani — 2 r.

Aasta — 1912,

ainuke suur album-kalender Eesti keeles, ilmub lähemal päewil. Huwitawad kirjanduslised ja teaduslised artiklid spetsialistide sulest. Hulga piltidega. „Mõtte“ kirjastus, Tallinnas.

M. Antje trükikojas,

Tallinnas, Müüriwahe uul., 17.

Cihunikudele
walms kwiitungi-raamatud 20 ja 25 kop tükk;
majaperemeestele
korterirai a maksu
kwiitungi-raamatud
20 ja 25 kop. tükk.

Uusi, moodsaid nimekaartisid
suures walikus.

Wõrdluseks.

Aadu Ädapide kosjamõtted.

Ädapide kiri oma sõbra Hansule. Salaja ära kirjutanud W. Cink—eim.

Armas sõber!

Sina tead mõnegi asja kohta nõu ja abi, seda peab tõega funnistama. Minul on ka üks raske asi südame peal, mis mind kangeste koormab, ja ma loodan, et sina oma abi ja nõu ka mulle ei keela.

Äsi ise on just sedawiisi. Mina olen praegu nelikümmend viis aastat wana, oskan oma ammetit täieste, asjataoimetus käib ausaste ja peale selle on minul veel mõned muud head omadused. Mina oskan ilusaste riides käia, olen alati silitatud ja klanitud, wiisakas ja puhas; olen häid ja ilusaid raamatuid lugenud, mis mina oma naabrilt, kes raamatukõitja on, lugemiseks laenan, kui need senna pookida tuuakse, ja üle kahekümne aasta kiidawad kõik noored neid, et mina wäga ilusaste tantsiwat.

Sagedaste on kuulda, et see mitte hea ei ole, kui inimene üksi on jne. Minu oma ema ütleb mulle ka ikka, mina olla suur ja mõistlik küllalt, ja nõnda edasi, ja mina usun ise ka seda. Mina olen küll alles nelikümmend viis aastat wana, ja siiski veel poissmees, jne.

Ühe sõnaga, minul on kindel nõu oma elukorda muuta; mina tahan, wõin ja pean kosima; mina ei taha mitte nõndanimetatud „wanakspoisiks“, wõi isemeelseks „elatanud nooreks-meheks“ jääda, olgu mis on, ehk tulgu mis tuleb, aga kositud peab saama.

Juba aastat kaks, kolm käin mina niisuguste mõtetega ümber, — olen sagedaste õige päris tarmi jooksnud selle asjaga, aga toime ei saa kosimisega iialgi. Kriips ja krapas wõtab üks siit, teine sealt kositawa neuu nina eest ära, ja warsti on neil asjad jooned, laulatamine käes ja pulmapill lah'i. — Mina õnnetu aga ikka wanamoodi poissmees; wahest tulewad wihaga üsna pisarad silma, aga mis see kõik aitab.

Igaüks tõendab, et hõlpsamat asja maailmas ei oliagi, kui naist saada. Mina aga tunnistan, et see just päris kaelamurdew töö on, see kosimine wõi naisewõtmine ikka, ja et minul oma naisewõtmise katsete järele veel külje ja muud luud ning kondid alles terwed on, — selle eest ei jõua mina taewast küllalt tänada. Minu kimbatu on ju koguni suureks kaswanud, ja kui ema mind igapäew sellega ei piinaks, oleksin kosjamõtted ju ammugi hoopis järele jätanud. Mina mõtlen üksnes wärinaga selle peale, kuda minust wiimaks peig peab saama. — Ennem hakaksin katusefõrwajaks ehk roniksin igapäew Olewiste torni tippu, kui jälle mõne neuu juurde kosja läheksin. Aga ükskord peab see ikka olema, — selle wasta ei wõi miski parata!

Nüüd tead, armas sõber, kust minu king pigistab. Nüüd tead ka, kuda minule nõu anda ja mind awitada wõid. Et aga

minu seisukorda täieste mõista wõid, tahan sulle oma hirmsad kosjajuhtumised sõna sõnalt ära kõneleda. Juuksed tõusewad igalühel, kellel wähegi ristiniimese werd ja ligimese armastust südames on, selle juures püsti ja kogu ilm saab seda kuuldes hüüdma: „Oh sa waene Ädapide Aadu!“

Kahekümne aasta eest olin mina oma armates umbes kahekümnewiiea-astane, olin meister, oli minul kolm selli, kuus õpipoissi, tööd ja teenistust küllalt ja kõik „pürjelite“ tütreid nikutasiwad minule teretuseks sõbralikult peaga ja waatasiwad ise nii lahkste naeratades minule silmi, nagu oleksiwad nad minult midagi küsida tahtnud.

Oh kudas on kuri maailm sellest ajast saadik muutnud! Meieaegsed „pürjelite“ tütreid ei ole enam nii aupaklikud, sõbralikud, helled, helled, lahked ega armulised, kui kahekümnewiie aasta eest. See ei ole ka sugugi ime kui taewas tõbed, formid, kallid ajad ja muud nuhtlused maa peale saadab. Sest rahwas läheb igapäewaga patusemaks, nagu mina seda oma peast selgeste tean.

Kui mina nüüd, nagu öeldud, kakskümmend wiis aastat wana olin, ütles ema: „Waata neiu seas ümber Aadukene! Aga wali omale noorik kellega toredust wõid teha. Sina oled jõukas, noor ja ilus mees ja wõid seda saada.“

Mina olin sellel ajal ju suure hulga tarku raamatuid ja põnewaid romanisid läbi lugenud, ja teadsin, missugune hea naine olema peab. Mina panin kõik sellekohased head omadused kirja, et mõni meelest ära ei läheks, ja sain sedawiisi wiimaks kaksteistkümmend wooruse pea-punkti kokku, mis minu tulewast naisel pidiwad olema.

Nende järele pidi minu naine olema: 1) piltilus, 2) wooruline nagu ingel, 3) rikkam kui mina, 4) hästi noor, et ma teda veel oma käe järele kaswatada wõin, 5) hästi terwe, 6) wäga waga, 7) kõige parem majaperenaine, 8) mitte tülikas, waid ikka heas tujus, 9) mitte wastane, waid sõnakuulelik ja alandlik, 10) mitte ükslabane, waid waimurikas ja naljakas, 11) mitte ehtija, waid kokkuhoidlik, 12) mitte ebeline, waid peale minu pidi tema kõiki teisi mehi põlgama, ka ei pidanud tema enne mind kedagi teist meest olema armastanud.

Just nõnda pidi minu tulewane pruut loodud olema. Kogu ilin peab tunnistama, et mina nagu mõistlik mees, mitte liiga ei nõudnud.

Ja mina otsisin kakskümmend aastat, ega leidnud ühtegi pürjelitüfart oma meelt mööda; kellegilgi ei olnud kõiki kahteistkümmend peawoorust, mis kõlbliise abikaasa juures waja on, ühes koos. Ilus oli kehwa, rikas ei olnud ilus, naljakas padras liiga palju, waga oli wana ja noor iseennast täis.

Ühesõnaga, mina otsisin kakskümmend aastat ilmaaegu, ei saanud ega saanud naist, ja ausad inimesed linnas ütlesiwad mind halatsetes üsna õiete: „Oh sina waene isand Ädapide!“

„Aadukene,“ ütles minu ema, „waata neiu hulgas hoollega ümber. Äeg on ammu käes!“

Et aeg käes oli, seda teadsin mina isegi juba kakskümmend aastat. Mina wiskasin oma sedeli kõige kaheteistkümmend woorusega kõrwale ja mõtlesin: „Walin õige kõige rikkama neuu, kes praegu linnas saada on. Raha tasandab kõik teised üks-teistkümmend punkti, raha teeb targaks, toob au, annab mõistust ja teeb inetu ilusaks.“

Selle peale wõtsin tõeste nõu ette, kosja minna. Rikka kaupmehe Kolleri tütar oli hästi minule meeltemööda, sest tema sai kaksteistkümmend tuhat rubla kohe kaasa, see veel arwamata, mis isalt ühekorra oodata oli. Sellega wõis ju katsuma hakata.

Selle peale olin mina preili Kolleri wastu, kus iialgi juhtus, koguni lahke ja osawõtlik. Mina tegin tema isaga kauba-asjus tegemist ja nii oli mul wõimalik neil käia. Kõik läks hästi. Mul oli ütlemata raske, neuu Kollerile oma wõeruskäikude põhjust awaldada — kümme korda oli minul sõna keele peal tulemas, et teda healmeelisel kosida tahaksin — aga wälja ei tulnud see kudagi. Mina läksin igakord, kui sellest rääkima tahtsin hakata, näost punaseks; tema oli aga sealjuures liiga naljakas, ja mina märkasin küll, et temal mõni teine, ja nimelt noor Naaris, kaupmees Naarise poeg, liitisejaks oli.

Wana Kolleriga oli minul enam julgust rääkida. Läksin siis kõige pealt tema jutule, ja küsisin pühalikult tema tüfart, preili Kollerit, omale abikaasaks. Wana Koller küsis minult, kui suur minu warandus olla? Mina ütlesin. Seal tuli temal, heal mehel, korraga kõha peale ja nii raskest, et waewalt sõna rääkida wõis. Wiimaks sai siiski suure waewaga nii palju öelda, et mina enne tema tüfrega pean rääkima.

See oli mulle tükk rasket tööd. Järgmisel pühäl tõmbasin siiski oma uue kirikukuu selga, panin forukübara pähe ja olin nüüd sile ja siivus nagu peigmees muistegi.

Mina läksin õhtu-ajal preili Kolleri juurde, sest ma teadsin, et tema isa kodu ei olnud. Tee peal minnes julgustasin iseennast küll igatmoodi, aga koja ukse juures tuli mulle ikkagi hirmuvärin peale...

Kui koja uksest sisse astusin, — waata seal seiswadk-neiu Koller ja noor isand Naaris!... Mõlemad olivad minu tu-leku üle esiteks üsna kohmetanud, warsti läksiwad aga jutukaksi Kojas seisis suur kaal, mille üks laud madalal, teine aga ülewal kõrgel üsna lühikeste nõõride küljes rippus.

„Kumb meist raskem on?“ ütles neiu Koller naljatades minule, ja astus ise madalal seiswa kaalulaua peale. Ta astus aga sealte kohe ära teist kaalu alla laskma, et mina sinna peale wõiksin ronida.

See oli küll wähe weider mõte — aga mina mõistan ju nalja. Kaalulaud oli kõrgel. Neiu Koller kergitas oma poolt laua ülesse, isand Naaris aitas mind weel takka järele ja ma olingi warsti lühikese nõõride wahel kägaras kaalulaua peal. Isand Naaris pani teisepoole laua peale esiti paar puuda, ja lisas siis weel wihtsitud ühtelugu juurde. Need tõmbasiwad minu oma lauaga kõrgele ülesse lae alla.

„Pidage, Jumala pärast! Minu pea hakkab ümber käima! Mina olen wäga nõrga peaga!“ hüüdsin mina. Neiu Koller ja isand Naaris naersiwad täie häälega, läksiwad ära, ega tulnudki enam tagasi, ja jätsiwad mind ülesse õhku rippuma.

See oli tõeste wäga wallatu nali. Maha hüpata ei olnud ka just sünnis, — niiwiisi oleks wõinud jalaluud murda. Kisen-dada ma ka ei tahtnud, sest mis oleksiwad inimesed appi tulles minust arwanud?! Ma püüdsin ennast oma kitsikuses nii mõ-nusaste kui wähegi wõimalik istuma toimetada, aga kõweras ja küürus pidin siiski olema... Kurwemas äparduses ei ole wist naljalt küll keegi kosilane olnud.

Paar ehk kolm tundi läksiwad sel kombel mööda. Mina mõtlesin kõige aja õige tõsiselt ja hoolega kogu selle kosimise kraami üle järele, ja kinnitasin oma südames, ialgi enam sinna majasse oma jalga tõsta.

Wiimaks, kui keski mind kitsikusest peastma ei tulnud, läks minu meel aegamööda õige pahaseks. Hakkasin siis laua pealt alla ronima, ja tahtsin pimedas hea õnne peale maha hüpata.

Just kui ma parajaste laua küljest käed lahti lasin, läks koja uks lahti; keegi tuli kärmeste sisse ja nii õnnelikult, et mina kukkudes tema kaela peale istuma jäin. Mees minu all kukkus ehmatuses kisaga maha, mina muidugi ka, ja kübar len-das peast ära. Kobasin kiireste põrandal ümber, sain wiimaks ühe pehme mütsi kätte ja jooksin sellega suure hirmuga minema. sest kukkuja korjus ühtelugu: „Wargad, röõwliid! Tulge appi!“...

Pärast kodus tule juures järele waadates, tundsin mütsi kaupmees Kolleri oma olewat; nõnda olin mina siis, ehk küll wastu tahtmist, wana Kolleriga ratsa sõitnud. Sellest oli mul küll südamest kahju, aga mis see enam aitas?

Teisel hommikul saatis neiu Koller minu kübara kätte ühes sedeliga, kus kirjutatud oli: „Isand Adapide on kaalutud ja kerge leitud.“

Neli nädalat peale selle olivad tema pulmad isand Naarisega.

(Lõpp tuleb.)

Ütles.

„Nüüd olen mina esimehe armu-juht. mis läbi elanud,“ ütles wanapiiga, kui supi seest habemefarwa leidis.

„Andke mulle üks taimetoitlase worst,“ ütles õpipoijs kaup-mehele, kui ta haput kurki joomis saada.

„Bahem käfi ei pea sunagi teadma, mis parem teeb,“ ütles waras, kui ta naabri taskust rahapungaga ära näpjas.

Don Tiifer.

Rõhutõbe ajal.

„Miks mulle piimase kruusiga wett tõite?“

„Tule Jumal appi! Wõi see on tema wesi? See on ju tõige puhtama allikaweega ristitud soe piim. Wõi ta'p nüüd rõhutõbe ajal keegi pefemata toitu wõib süüta?..“

Palwetaja.

(„Noor Eesti“ täistöö näitusel I. auhinmaga kroonitud kirjatöö.)

Ta istus ennast...

Pähklapuu puhfenud pungad pida siwad palawiku-pai-galist palwet pikade punaste pihlatpuu pösfastega. Bahu-were potisjepa paks poeg Peeter panit Pööraware paruni paigatud pükstega plagades Peetrimõisa Pärtli päewal puhastatud paradüsiliku parki. Parajalt paigalt punetas põ-line peremees päife; pani põllul põlwitaja põllutõllise pea põõritama; paiskas palawust paju peale... Põrnasittit põ-rises põhjapool paistwas paksus pösfastikus.

Paradüsilik pühapäewa pärastlõunat. Padiste paadi-mees Baawel palus pealpool parwe paksu Paulinet paar pangi paati panna... Puhmastikus pödmutas paruni pu-hastwerd puudel Polli... Pilwed pöörasiwad põhja poole — pifardas peenikest pärli sarnast pihu... Bardid padistasiwad parwe peal. Pärnu poolt pärit postimees Polikarpus, pühapäewafes pintsafus, pidas paljajalgse, punapõllise, Piiteri poolt piimatüdruku Praskowjaga pargis plaani.

Ta tõstis enese uiles...

Palwetas... Pühalik pifar paistis palwetaja põse peal... punased plekid palge peal punetasid... pimedus paitas pal-wetajat... Palju poleks pahandusest puudunud... padrikust paistis piis... põrises pauk... palwetaja pani padrikust putku.

Ta põgenes ennast...

Ära kirjutanud Don Tiifer.

Kirjandusline materjal.

Roda-Roda.

Mul on väikene poeg. Aga see ei ole veel kõik. Mul on veel ka kaks.

Kord jäi kaks haigeks.

„Tarwis on loomatohtri juurde saata!“ ütles hirmunud wanaema.

Minu noor poeg ajas kõrwad kikki ja küsis inestades ja isegi hirmunult juuri filmi tehes:

„Vooma-tohter?! Pappa! Aga missugune loom siis neil tohter on?“

See lihtne lugu sundis mind lapse hinge saladusesse tungima. Küll on aga sügaw loogikaline mõtte! Missugune kirjeldamata tarkus! Haiget inimest arstib inimene — tohter; arusaadaw, et haigete loomade jaoks elajas — tohter tarwis on; nimelt aga missugune: kas mõni kodu- või metsloom?

Tramwai peal kirjaniiku A. B. — ga kofku puutudes, kõnelesin ma talle selle loofese ära, — ma teadsin, et ta suur laste sõber oli.

Umbes poolteist kuud läks mööda. Ütsford tramwai wagunisse minnes trehwasin ma seal jällegi A. B. — ga kofku. Waewalt saime teineteist teretada, kui ta kõnelema hakkas: „Ma tean, et teie lapsi armastate, tarwis on teile väikene loofene nende hingeelust jutustada. Meil on kaks. Kord jäi kaks haigeks jne.“ Ma kuulsin ta käest oma enese jutustust. See lihtne lugu sundis mind kirjaniiku hingeelusse tungima. Küll on aga seal saladusi. Uude elas kuus nädalat kirjaniiku hinges — ja sai tema omanduseks.

A. B. läks wagunist wälja, aga mina läksin sügawas mõttes oma teed.

Korruga kuulen kellegi bassi-häält:

„Tere, Roda! Mis te nii mõtlete?“

„Kes see on?“ mõtlen mina. Waatan, — preili Kügele, meie anderikkas uudisjuttude kirjaniik ja ühtlasi ka peenikene hingeelu tundja.

Ma jutustasin talle kõik ära, sellega lõpetades, kudas A. B. wagunist wälja läks.

Kahe nädali pärast lugemin ma selle loo sõna sõnalt „Lõbusast sebiwabrikust“, pealkirja all: „Kirjaniik ja koer. Anna Liisa Kügele pilkeline kriipsutus.“

Ma jäin jälle mõtlema.

See lugu awas mulle Saksa naiskirjaniiku hingesüga-wused. Kolm nädalit läksiwad mööda. Ilusal maikuu päewal, kui tolm pealinna asub, teda oma asupaigaks walides, läksin ma Inglise aeda kõndima, ja trehwasin kohe meie kuulsa W. G. — ga kofku.

Waewalt nägi ta mind eemalt, kui ta filmakulmud üles tõstis ja huultenurgad alla laskis. See tähendas, et temalt küsitaks, mis teda praegusel filmapilgul mõtlema sunnib.

Mina küsisin.

W. G. täitis minu aupakliku uudishimu.

„Weel mitte midagi kindlat. Mõned segased kujud. Madu, kes koopas elas... Wanamoor-braamalane... indu poisikene... Madu on haige... Talle läheneb luuletaja... Kõik on veel udune. Wististe olen ma miljonid aastad tagasi midagi sellesarnast üleelanud. Kui ma seda finni tahan püüda, libiseb ta ära. Aga siiski näitab, et mu esiwanemad...“

See juhtumine awas Saksa müstikalise W. G. südame. Nüüd ootan ma kõike.

Juuli kesk- leidsin ta kirjaniiku D. E. nime alt.

Lähemal ajal, — mitte hiljem, kui detsembrikuul leiata tema meie kuulsa, austatud G. S. nime all.

(Somo Novus'e tõlge.)

Kah kirjaniik.

„Mis sa, Mathilde, siis nüüd omapool mürad teha kah?“

„Kirjutan ajalehtedele.“

„So?!... Missugune suurepäraline waimusiinmitus siis sul praegu käsil on?“

„Kirjutan kõdgitüdreku otsimise kuulutusi...“

Muljendid.

Kas teate, mis mina nüüd teen? Mina wilosohwerin. Aga ega teie ei tea, mis asi see wilosohwerimine õiete on? Noh, kui ei tea, siis ei tea, ega sellepärast veel häbeneda ei maksa. Ja küllap mina teile selle wiguriwärgi kohe ära seletan, nii et ta teile selgeks saab, nagu Narwa Kulgu meestele solgi-supeluswannide walmistamine.

Waadake, wilosohwerimiseks nimetatakse seda, kui keegi midagi ühtlasi pool-lollakalt ja pool-targaste mõtleb. Niisugune mõtleja walib järelmõtlemise jaoks mingisuguse asja wõi nähtuse ja nimetab selle upjatkuks wõi opjäktiks, mina ei tea, kuida seda nime õieti peab kirjutama. On ta küllalt juba waadelnud ja seal juures pead murdnud, siis awaldab ta oma otsuse, millest asjatundmatad kas sugugi aru ei saa, wõi jälle midagi naeruwäärilist leiawad. Niisugust otsust hüütakse muljendiks, kogu seda tegewust aga wilosohwerimiseks. Trehwawaks näituseks niisuguse wilosohwerija ja wilosohwerimise kohta on „Rigasche Zeitung“, kelle peale hiljuti kõne „Kas Eesti ja Lääne-Soome härjad ning lehmad sugulased on“, rahwuslise kihutuse muljendit awaldas.

Ja niisuguse pool-lolli pool-targa tegewusega olen minagi wiimastel päewadel oma aega wiitnud. „Upjätkusid“ wõi „opjäktisid“ oli mull õige palju, sest ilma-elu oli hiljutise wana kuu ajal ime keeruline ja sündmusterikkas. Üks uudis tuli siit, teine sealt, nii et minu wana pea neid enam ei jõudnud ära seedida. Ei aidanud muud, kui hakkasin wilosohweerima ja muljendisi sepitsema. Tagusin terve kogu muljendisi walmis, aga neid ühte sulatada ma ikkagi ei jõudnud. Lükkasin selle paremate aegade peale edasi, just niisama, kui see naisewõtja tartlane tegi, kes näitusepäewal pulmasõitu ette ei wõtnud, waid selleks ajaks jättis, kui woorimehi wiie kopika wõrra odawamalt wõib saada.

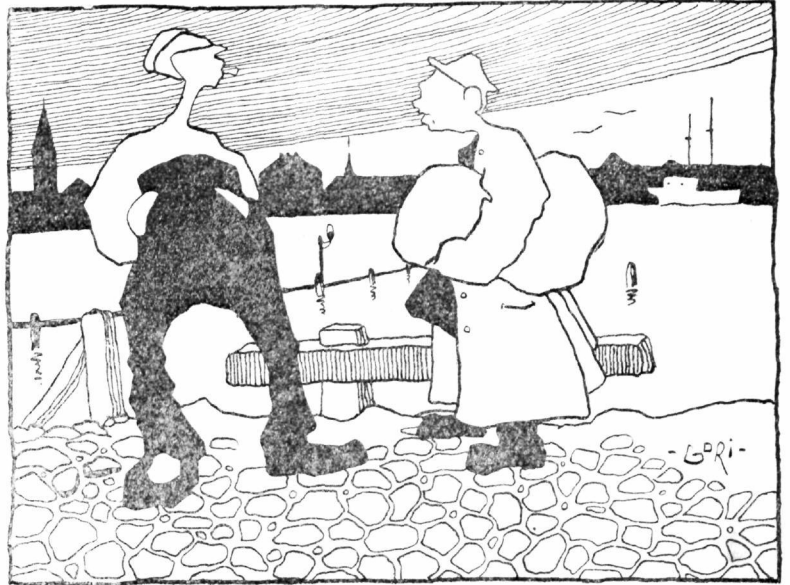
Ühe suurepäralise muljendi sain ma Wändra wähekidest. Kas teate, need on niisugused lihawad ja rammusad, et terwelt Eestimaalt niisuguseid ei leita. Isegi „Postimees“ seadis enese neid nähes „wo front“ ja andis „tshesti“. Need wähid teewad niisugust suurt kulturatööd, et „Wändra wähk“ tulewikus Eesti kultura sümboliks peaks saama.

Sealt sain ma seega wähi-muljendi.

Rahwuslik-mitterahwuslikku muljendit awaldas minu peale keegi noor adwokat, kes eht tõlneri wiisil kiitles, et „tema on rahwuslane, aga mitte niisugune rahwuslane...“ Küll ma mõtlesin, kuid õigele otsusele ma ei jõudnud. Ei saanud aru, mis wahe on niisuguse rahwuslase ja rahwuslase, haraka ja niisuguse haraka wahel. Muljend, mis ma sellest sain, on hirmus segane.

Teise niisamasuguse muljendi sain kellegi majandusemehe sõjakäigust, mis majanduse wastu ette oli wõetud. Ta ei saatnud mitte üht majandust teise wastu lahingusse, waid pani majanduslise põhjuse mõtte iseenesega kaklema. Ja mina waatasin pealt, sügasin kuklatagust, ei osanud musta ega walget lausuda.

Eks aega ole..

„Ole hea mees, juhata, kus see Pärnu suur sild on?“

„Eks ta siinsamas ikka ole, aga ta on praegu wee all. Kannata kuni wesi ära külmetab, siis saad kuiwa jalaga üle Eks aega ole...“

Siis kuulsin, keegi hingekarjane oli oma noortele karjatallekestele ütelnud, et need „mujale ei kõlbawat, kui lihunikule.“ Tema kohus oleks aga olnud neid „noorte rohumaade peale“ saata. Sealt sain lihuniku-muljendi.

Ja nõnda edasi ja edasi, ikka edasi, ilma otsata, ilma lõputa...

Kas usute, niisugune wilosohwerimine pole kellegi lõbus asi. Muljendid hakkasiwad mind koledaste wae-wama. Waewawad praegugi. Ma higistan, nagu auuhinda ihaldaw sulerüütel Tolstoi „Lolli Iwani muinas-juttu“ Eesti keelde wedades. Hirmuwärinad käiwad üle keha, nagu Wiljalinna pastoril, kui ta nokastanud koguduseliikmetele, keda ta Morandinideks pidas, rewolwrit näitas. Wahel wihastan kõigest hingest, nagu Sakalamaa pealinna bürgermeister, kelle rahukohtunik aukartust unustades kolmeks päewaks pogrissse mõistis.

Pr! Neid muljendisi on juba hirmus palju. Ning ühte liita ma neid ei suuda. Oleks mul osagi sellest kawalusest, mis kuulsale Wõru ebapastorile omane on, siis saaksin ma ehk sellega toime. Siis teeksin ma niisama, kui temagi, ja riputaksin kõik oma muljendid teistele inimestele nina otsa. Wõi tuleks mulle niisugune hea juhtumine appi, kui sellele mehele, kes sellesama ebapastori läbi naise raha päris ja naisest enesest lahti sai, — siis wõiksin muljenditest niisama kergeste lahti saada, kui Narwa tuletõrjajate-selts oma majast ja krundist. Muudkui selle wahega, et tähen-datud selts kurbtuse-pisaraid walab, kuna mina rõõmu pärast hõiskaksin.

O, muljendid, muljeudid!..

Tõistre Siim.

Nii teewad kõik teised...

Nii teewad kõik teised, nii teen ka mina —
see sõna, mu sõber, sa juhtijaks võta
ja ial ära mõtle ega targuta sina,
waid alati julgeste juurde tõtta,
kui leiad ja mõnda, mis hea on sulle,
kas olgu kõhule, südamele, suule —
keda kõike võta, kui on aga vaja,
kui on sinu isa ka õpetaja...

See sõna on õnnistus advokatil',
kes sealt, kust võtta on, julgeste võtab;
niisama ka elatand talutaadil',
kes sirbi ja rehaga põllule tõttab,
iseenda mõista, ka õpetaja',
kes wahiks on sinu hingel' ja majal',
ja peale selle ka korraüksjal',
ja muidugi wanal'gi elumaitsejal.

Waat', tohtrid küll keelawad ära, et sina
ei tohi ei wiina, ei armastust maitsta,
nad sellega loodawad, ütlen mina,
wiist muidugi sinugi terwiist kaitsta.
Kuid ise nad hõifates elawad ilmas,
ei ole neil kunagi pisaraid silmas;
seepärast sullegi ütlen mina:
nii teewad teised, nii tee ka sina!

Waat' linnaisajid — tuliwad linna,
ei olnud ühelgi koda ei maja,
kuis wõiwad nemad siin rikkaks minna,
kust tuli neile siin see õnnistaja?
Kas linnal maid, majasid küllalt ei ole
ja linnaisadel — eks neil ju ole...
Nii teewad teised, nii teen ka mina,
see sõna neil selge, ütled sina.

Ja ärimehed siin igast liigist
ka ostawad võtta, kust võtta on ilmas;
neil kaupa on poodides mitmeist riigist
ja ikka „hea, odaw“ nende silmas;
ja aga neid ligemalt järele waata,
siis wõib nende teenistus kadeda a'ada.
Seepärast sullegi ütlen mina:
nii teewad teised, nii tee ka sina!

Kord õhtul ma uitasin Kadriorus
ja waatlesin neidusid, õrnemat sugu:

seal käiwad ühed, nii kõhnad ja mures,
ja teised — maa jutustan sündinud lugu —
kui loofsed lõbusad, eluwärstsed,
nii pakjud ja paenduwad, piimafarwa...
Nii on kõik teised — sull' ütlen mina,
mu kõhnake neiu — nii ole ka sina!

Käi igal õhtul ja jalutamas,
mu wastu nii armas ja lahke ole —
niikaua, kui tewad weel ilutsemas
niikaua, kui sügis weel tulnud pole.
Ja kui ta kord tuleb, siis tuppä ja tõtta
ja armastust hällitada seal võta;
kuid praegu sulle weel ütlen mina:
kuis on kõik teised, nii ole ka sina!

Ei abielusse astuda pruugi
küll meie päewadel kellelgi enam,
waid awitab praegu abinõu muugi,
et on sinu elu kaunim ja kenam.
Nii teewad kõik arstid, kel tüdrukud kõõgis,
Ei ole neil puudust joogis, ei söõgis,
ja jälle olen sunnitud ütlesse mina:
nii teewad teised, nii tee ka sina!

Ja tuntud näitleja, austatud neiu,
tahab korraga kümnele pilkuseid heita —
neil raha on kõigil ja „kalli leiu“
wõib igati nendest endale leida.
Kas õnnelik riisik on see wõi pole,
kui keegi midagi wõitnud ei ole,
kuid siiski olen sunnitud ütlesse mina:
nii teewad teised, nii tee ka sina!

Üks tutaw neiu läks „floostrisse“ ära —
ta kedagi „õnnetult“ armastand olla,
ei sallinud ilma lollide kära —
ja on ju ka ilmas nii palju lolla.
Ta praegune „isa“ on temale isa
ja sellele ka, keda hüüab ta Siisa...
Ei tea, kas wõin siin ütelda mina:
nii teewad teised, nii tee ka sina?

See sõna on õnnistus advokatil',
kes sealt, kust võtta on, julgeste võtab,
niisama ka elatand talutaadil',
kes sirbi ja rehaga põllule tõttab,
iseenda mõista, ka korraüksjal'
ja noorel' ning wanal' elumaitsejal'
ja muidugi wiist ka „Meie Matsil“,
kui mitte teisel, kes Matsist ülem.

J. Rihmaja.

Ainult piiriküsimus...

R. Hirsch'i joonistus.

„Pfui, kojamees! Laske ometi need sead ja mustus siit hoovi pealt ära koristada. Köhutöbe ajal on see otse väljakannatamata!!..“

„Äh, pole siin teha midagi! Peremees ise ütles, et see on ainult piiriküsimus. Sest -- waadake, siinpool aeda on linnamaa ja sealpool aeda on alewimaa. Alewis aga on sigade pidamine lubatud.“

Tõhk.

Üued Prantsuse maadlemise „kniffid“.

(Soovitawad meie arwurikkale maadlejateleegionile.)

Paljud asjatundjad soovitawad enne maadlemist mitte midagi süüa, mis seedimist raskendab, gümnaastikat teha, et kõik liikmed hästi kergelt liikuma hakkaksivad, ehk natuke aega oma abiliseaga maadelda.

„Meie Mats“ soovitab selle asemel teist abinõu: Saatke enne, kui te maadlemiseplatsile välja astute, tuttav poisike kirjaga wastase juurde; kirjas teatage (mõistagi, wõõra nime all), et wastase rikas tädi ootamata siia on sõitnud, wõõras-temajas surma peal haige on ja soowib, et õepoeg tema wiimase hingetõmbamise juures oleks. Wastane kihutab maadleja-trikos, nagu ta on, kohe tädi juurde, ning tema päranduse-ahnus on sellega nuheldud, et teie ootawa publikumi ette astute ja teatate:

„Austatud publikum! Minu wastane kartis mind ja pani plehku! . . .“

Paljud „Meie Matsi“ kaastöölised soovitawad ka järgmist lihtsat ja kergest abinõu, kudas wastast mõlema öla peale maha panna: Enne maadlemist peab kahe teenriga kokku rääkima, et nemad kritikalisel silmapilgul, kui teie ühe ölaga wastu maad puutute, kulistide tagant välja jooksewad ja teie wastast käsist ja jalust nii kaua kinni hoiawad, kui teie tema mõne osawa „kniffiga“ mõlema öla peale surute.

Wäga hea on ka järgmine abinõu, mida siis wõib pruukida, kui te teistega hakkama ei saa: Kui wastane teie käe oma kätte on haaranud, siis kiskuge see lahti ja hakake karjuma, et wastane teie sõrmest kalli sõrmuse, mis 1000

rubla wäärt on, ära on tõmmanud. Teie wastane on juhtumise ja oodatava protokoll'i pärast juba nii kohmetanud ja piinlikus olekus, et tal enam maadlemist mõtteski ei ole, ja esimesel võimalusel päriselt maa alla wajub.

Mõned kaastöölised, kellele maadlemine just iseäranis ei meeldi, panewad järgmise algupäralise „kniffi“ ette: Publi kumi ette astudes wõtke rewolwer tasakesi taskust välja ja laske niisama tasakesi wastasele pähe. See paneb ta igaweseks ajaks kahe öla peale.

Tõsi küll, et need kaastöölised maadlemise märgilaskmisse ära on wahetanud ning ka selle ära unustanud, et trikool taskuid ei ole.

Kuid üleüldiselt on see kõige radikalsem „kniff“ ja meeldib wististe kõigile algajatele „kangelastele“, kellele meie need read ka pühendamegi.

xy.

Kooli kantseleis.

Ema: „Nii siis praegu ruumi minu pojale ei ole?“

Ametnik: „Praegu küll mitte, aga teie oodake, kuni mõni poiss enese ära uputab wõi üles poob, siis on ruumi jälle küllalt!“

xy.

Lihtne põhjus.

„Mis sul on? Lonkad ja silm kinni seotud?“

„Ah, tühine asi. Mu naine küsis eila õhtul minu käest, kus ma nii kaua olla olnud! . . .“

xy.

Kodaniku käsiraamat.

(Vähikesed tasulitub õpetused „Meie Matsi“ luigeletole. Selges arusaadavas keeles kirjutanud Tüiter.)

I. Politika. Õigel kodanikul meie ajal üleüldise poliitikat olla ei tohi. Sellepärast jääb see lehetülg käsiraamatust välja.
 II. Seadus. Igaüks täiskasvanud kodanik peab teadma, et wargus keelatud on. Waletamine aga ei käi mingi karistuse alla. Kui näitufeks mõni Jaapani sõja kangelane luistab, et ta Jekutstis kassakate atamani tütre käest puunase roosi kehtööiel lingitufeks on saanud, siis ei wõi teda wastutufele wõtta. Kes unes midagi kurja teeb, jääb ilma karistuweta, sest une eest ei saa keegi putkama panna. Zoobnuud olek kurtööd ja wabanda, sest kui sull raha juua on, siis peab sull raha ka kohut käia olema. Kui sulle pealinnast „India balsami“ asemel „kinderbalsami“ „Binapardi haiguse“ arstimufeks jaadetakse, siis on see tekmus. Senati seletufe järele ei ole riides suplemine keelatud, „Madama üllikonans“ wette minna on aga suur patt. Kui sind keegi parema kõrwa peale lööb, siis ära keera pahemat kõrwa ette, nagu pühafiri õpetab, waid kaeba kohutufe. Wiimajel juhtumisel lähte mõlemad kinni, mis ka kõige selgem on. Kui sull walimufe digust ei ole, siis pead sa nimelt walimufe minema, kuigi sa seal juures poole pead peatsid kaotama.

Terwis. Kui su naisufesl wõi tütrele ligimeste laimamifega keel rakk on läinud, siis lasse neid keelt wafeliiniga wõi

tõfatiiga määrada. Seda pruugitakse ka hobufe karpjate määrimifeks. Ka sügeliste wastu on see kreoliniga segatust bea. Kui sull kõhutubi juhtub olema, siis ära mine mitte loomatohtri juurde, sest see annab sulle wiimats parthaput, mida wastatele kõhutube wastu 1/2 toobi linaseemne-õli sees 2 korda pä was antakse. Seit ega sina weel sellepärast wastas ei ole, kuigi sind sinu parem sõber kõrtfeks selleks on nimetanud. Oma tütrele õowita rindade wooderdamifeks kädifewa puuwilla asemel niisu klišid, sest mitu wõiks tulewane wäimees arusaamifele tulla, et su tütrele weetõbi on.

Füüsika ja keemia. Need kats teadufewalda on teadufe nurgatüwid. Ainult need nähtufed ja iswumufed, mida meie füüsika ja keemia abil ära seletada wõime, on meile selged ja arusaadawad. Nende teadufe abil on näitufeks selgeks tehtud, et puuhalg süsinikust, wefinikust, laastudest, waigust ja puust koos seisab. Põledes muutub ta suitsuks, söeks ja tuhaks. Suits tekitab pilweid, kui wefinik temaga õhu abil ühineb. Pilwed annawad wihma, wihm kosutab maad ja maast kasvab jällegi puu. Kuusepuu suits on kibe ja sünnitab iksepilweid, mis praksuwad. Sööed ajawad, kui nad tulifeks on aetud, masinad ja raudtee rongid käima, ning panewad theemafina wiisfema, millest maitsew jook tuleb. Tuhka tarwitatakse põleerimifeks, sellepärast on tuletõrjufate kiurid nii läikiwad, et wabatahtlifest tuletõrjufatest kunagi puudus ei tule. Toorepuu wefinikust ja süsinikust tehalfe paberit, mida wäga mitme ugustel otstarbetel tarwitatakse.

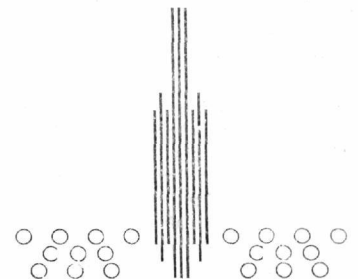
**Wanawara-õorjajad
 Harjumaal.**

„Sei, stop, mees!!!... Kes ja oled ja kust sa tuleb?.. Mis riistapuu see sull seljas on?“

„Pai natfahniku-herra! Kas teie siis miesfuguseid esimest lorda näete?.. Ma olen ju rändaw moosfiant.“

„Ah joo!.. Wõid siis minna. Ma mõtlefin esiti, et sa mõni Eesti muuseumi wanawara-õorjaja oled.“

Arsenicum.

Kuus tibukest.

Kuus mitmekarwalist tibukest elasiwad ja kaswasiwad ühes pejas, kus wana nana neile täielise woli kaswamiisjeks ja kojumiisjeks andis. Aga kui tibukestest juba kanad hakkasiwad wõrsjuma, kui werisjuled maha oliwad aetud ja kanajuled kaswama hakkasiwad ning kui kaagutamine ühes munemiseega kätte jõudis, siis hakkas ema tõsisemalt oma poegade peale waatama, sest kanade seas nähti ka paar kulle olewat, kelle harjad punetama hakkasiwad ja nad ise noori kanu kaitjutama tikkusiwad...

Kui ema esimese keelu „kurrer“ kuulda oli lastnud, kofkusiwad küll lapsed ära, aga ei mõelnudki wallatust järele jätta. Wallatus oli noorte meelest nii lõbus, nii lõbus...

Läksiwad nädalat 3—4 weel mööda ja siis oli juba pea igal tibukestel üks muna munetud, ühel koguni nahkmuna, kuna noored kufed aga ajawiiteks ijekesfis rammu katsujiwad ja lõbumaitsejiwad...

Algus uus mure, — kuhu munad panna? Arwasiwad heaks ema käest pesa õigust endale nõuda, kuid see pani küünte ja nokaga wastu. Tõusis tüli. Noored kanad ja kufed arwasiwad, et neile ülekohut tehakse, hakkasiwad kaagutama ning siia ja sinna lendama, kuigi tiiwad neid kaugele minna ei lubanud.

„Ega me müüdawad hinged ei ole, et wanade pilli järele hakkame tantšima“, ütles juure lotiga kull ja pani ette, ise omale uut pesa ajutada.

õeldud, tehtud.

Pesa ajutati suure kaagutamise ja mõne nahkmuna munemiseega. Isegi karwaste jalgega Wene kanu kutsuti appi pesa ehitama. Tuliwad sinipuukselised ja punasärgilised, loti- ja tutimütsidega tööliised, aga pesaehitus ei tahtnud ega tahtnud edeneda...

Wiimaks arwati, et pesa aluspõhi liig napp on, ja weniitati pakkiid pikemale. Siis aga jäi sein jälle arwemaks, nõnda et ka noortele munejatele kannis awaralt tuult peale lajeb.

Sellest ep see imelik nähtus tulebki, et pärast esimesi mune enam uusi juure ei tule, waid paljas kaagutamine kanade olemasolemiseft märku annab. Mõni arwab, et kanade toit kehwa olla, teised jälle, et harwa pesa noortele kanadele skrofulese wõi prohmulese haiguse olla toonud ja mis kanade keste surmaga lõppewat. Mine tea, kellel siin õigus wõi ülekohus on....

Kuus „wool“ karskusetöös.

... Aga tänasest päewast peale ärgu olgu enam wahet kodanlise ja proletarse karskusetöö wahel! Tülitawad klassiwahed kadugu wähemalt selleltki ühiskondliselt tööpõllult.

Kodanlised karsklased ärgu riputagu enem seinte peale sinise- ja punasekirjuid tabelisi, mis joomise kahju nähtlikult selgitawad. Ärgu püüdku nad pikkade ja pathosliste kõnede abil „alkoholikuradi“ wastu wõidelda.

Ja proletarlised karsklased jätku oma lori olude ja joomise põhjuste kohta. Mitte üht sõnagi ärgu lausugu nad enam wiletsate elutingimiste üle, mis töölisi mürgi-koobastesse saadawad. Ning klasilist iseteadwust ärgu pidagu nad enam karskusemõtte wõimsamaks toetajaks. Sest ühine seisukoht on leitud. Seisukoht, kuhu kõik wõiwad asuda, nii hästi proletarlased kui kodanlased, — — kui neil aga tüsedad rusikad ja osawad, ässitawad keeled on. Seisukoht, millest välja minnes tõeste tagajärgesid wõib wõita. Abinõu, millega kõige hullemaid joodikuid kõige kindlamateks karsklasteks wõib

muuta. Kui see abinõu laiemalt tarwitusele wõetakse, siis jääb waene „alkoholikurat“ tõeste tiisikusesse.

Ärgu kaheldagu! Mõjuw abinõu on tõeste leitud ja — must walge peal — maailmale teada antud. Ülesleidja on keegi „Nõel“, kes „Tallinna Teataja“ s. a. 205. numbris seda faktiga tõendas ja Tallinna töölistele juhtnõõriks seadis.

See abinõu on imestamisewäärt lihtne. Joodikutel ei ole muud waja kui kord õige tugewaste lööma hakata. Löödagu pähe ja wastu nina, nagu täiedmehed kunagi, sest ainult naised kisuwad karwupidi ja lööwad rusikatega üksteisele selga.

On see sündinud, siis saawad endised joodikud kainetekes, aate- listeks inimesteks, kellel uued mõtted ja mõisted peas elule tõusewad.

„Nõel“ räägib „Tallinna Teatajas“ joodikutest, kes sellepärast jõiwad, et nad „mitte sead ei tahtnud olla“, kirjeldab siis waimustatult nende enestewahelist kaklemist ja ütleb lõpuks löömise tagajärgede kohta:

„Nüüd on kõik waikne... Tööliised arwawad, et „inimesed, kes mitte sead ei taha olla“, nüüd töölisteks saawad, kelle wahel mitte wiin sidemeid ei kõwenda, waid midagi muud...“

Eks ole „tööliste häälekandja“ seisukohast õige suurepäraline?... Nüüd ei ole karskusetegelastel enam muud teha, kui hoolitseda, et joodikud igal wõimalikul juhtumisel „wägewaste“ kiskuma hakkasiwad, üksteise pead puruks ja ninad lossi lööksiwad. Siis on asi korras! Tõsi küll — kiskumist tuleb juba ilma selletagi sagedaste ette, aga „Nõela“ poolt kirjeldatud tagajärgesid pole lihtinimese silm senini weel osanud märgata. Kuid — see ei tee wiga. Küllap „Nõel“ on nii lahke ja annab oma „sistemi“ kohta wahest eelolewal karskuse-kongressil lähemat seletust. Siis tuleks meie karskusetõesse suur ja tagajärjerikas pööre.

Nüüd aga — hopp-la! Las' läheb lahti. Näod weriseks ja silmad punaseks. Siis näeme warsti uendatud, warsket Eestit.

„Nõelale“ aga tuleksiwad kõik tühjad monopolipudelid, mis kakeluste juures terweks jääwad, autasuks anda.

Kakeluste igatseja.

„Matsi“ nalja-ringwaade.

Kudas kasulik on.

Üks üliõpilane andis kusagil perekonnas tundisid, mille eest ta prii lõuna sai. Lõunat söödi seal kell 12, kuna aga üliõpilane enne tulla ei saanud, kui kell 1. Ükskord ütles talle maja peremees: „Kuulge, Teie tulete kell 1 ja sööte 12 eest, parem tulge kell 12, ja sööge ühe eest.“ Homo Novus.

Keerd ülesanne.

Keegi herra tuli kuldseppa juurde ja ostis ühe käewõru, mille eest ta 40 rubla maksis.

Teisel päewal tuli ta tagasi ja ütles kuldseppale:

„Ma sooviksin 80 rublalist käewõru. Eila maksin ma selle käewõru eest 40 rubla, aga nüüd annan ma käewõru kah teile, ja selle eest andke mulle 80 rublaline käewõru.“

Teise kelgul on hea liugu lasta.

Miljonäri juurde tuli waeste rahakorjaja. Rikas andis 10 rubla.

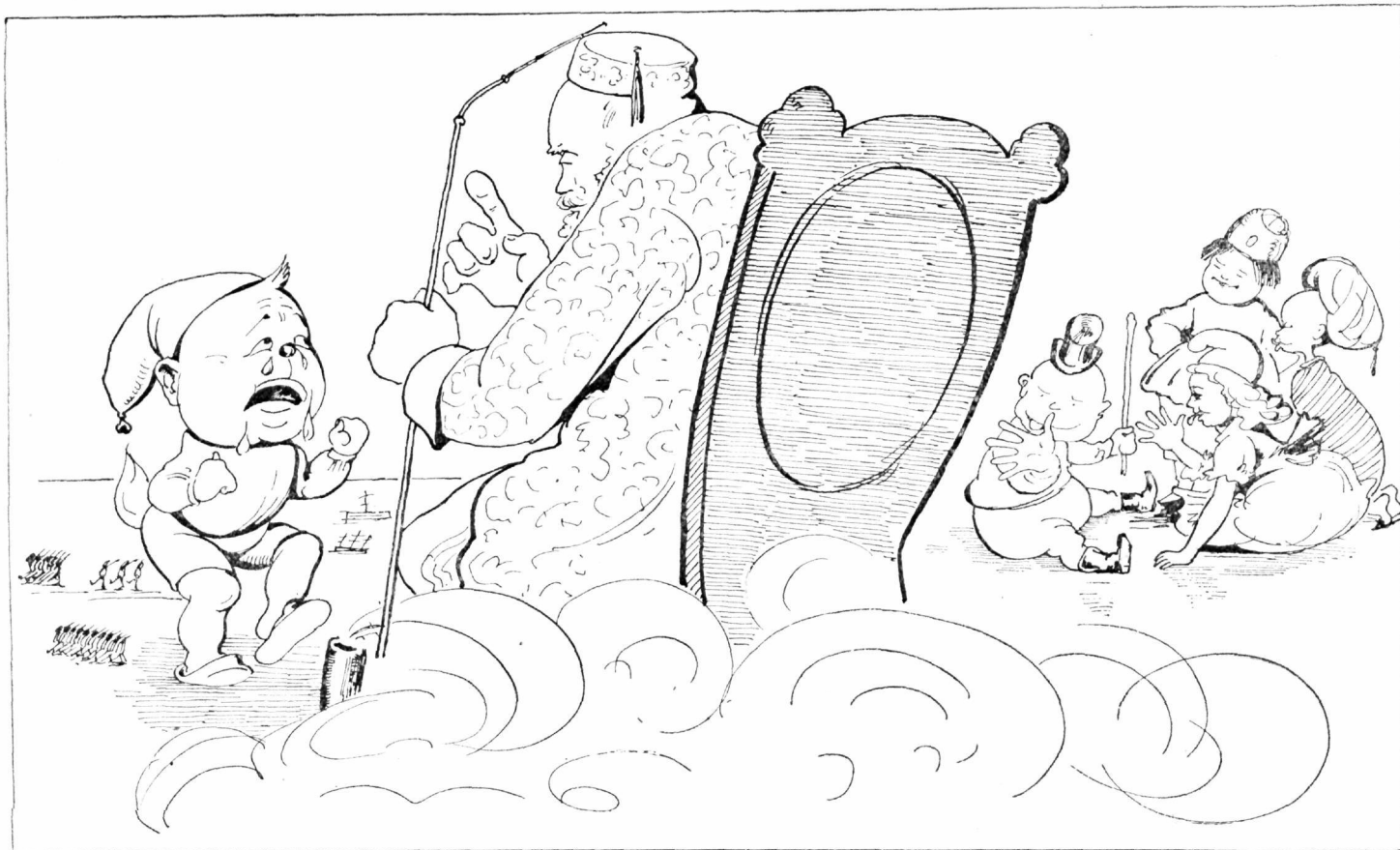
„Kudas?“ imestab rahakorjaja: „Jsegi teie poeg andis 100 rubla ja teie ainult 10 rubla.“

Ja! mis tal wiga anda, kui isa miljonär on,“ wastas „helde“ andja. Homo Novus.

Capsesu.

„Papa, mispärast tulewad siis alles weel pritsimehed, kui tuli lahti on?“ Homo Novus.

Saksa-Prantsuse rahvusvaheliselt näitelawalt.

„Kallis wanapapa! Waata ometi, — mis tähendawad nüüd mulle kõik mu soldatid, kui teised mind sõda mängida ei lase ja kõiksugu halba minu üle kõnelewad! . . .“

„Jah, armas Willu! Seda kõik on su suured lõuad teinud. Õpi enam wiisakust, siis saab sull ka sõpru rohkem olema . . .“

R. H.

Tuntud ja tundmata küred.

Wäite lahetsa eastane Jaanile istus jängi fernal ja wiibis dige sügawas mõttes, kuna ta laks nooremat wenda ja lahe-aastane õde Rati õues suure loeraga mängisid. Jsa istus laua ääres ja puhastas piibu

„Kuule, isa,“ küsis korraga Jaanile: „kas sa tunned seda kurgu, kes meie klati on toonud?“

„Eil“ wastas isa pooltufaselt ja orgitles piibu edasi.

„Mga kas sa siis seda kurgu tunned, kes Uti tõi?“

„Mis sa pörfas pärid!“ pahandas isa ja wiskas piibu koll-judes lauale: „Kust mina siis tõi kurgesid pean tundma.“

Poisike jäi wäheks ajaks wait, kuna isa tõsiselt aknast wälja wahtis.

Wõne minuti pärast algas Jaanile uueste juttu:

„Kas ma wõiksin weel midagi küsida, isa?“

„Koh, mis siis?“ pöörab isa, juba dige tõsise näoga, poisike poole.

„Kas sa, isa, siis ka jedaigi kurgu ei ole näinud, kes minu tõi?“ pärib Juku altkulmu ijate muuwal näkku waadates.

Jsa jäi mõttesse.

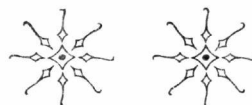
„Jah, seda kurgu ma tunnen, mu pois!“ ütles ta wiimaks tõsiselt, wõttis piibu laualt ja läks uksest wälja.

Arsenicum.

Kirjawastused.

xy. „Wanad tuttawad“ läksiwad korwi puhkele, muist lehes. Edasi! Aga ikka midagi algupäralist, midagi uut ja terawat.

Don Tiiker. Tarwitasiwad seekord kaunis tubliste silumist. Muist, nagu näete, lehes, muist jäi aga Mihklipäewast nummert ootama. Börsemaakleri kraam töötage uueste ümber, lisage soola ja pipart rohkem juurde ja andke tööle nüü-sugune kuju, nagu börseteated harilikult ilmuwad. Siis on „Matsil“ teile weel pisitilluke ettepanek (mis wäga hästi ka kõigile „Matsi“ kaastöölistele kõlbaks): kirjutage ikka ainult ühele leheküljele ja jätke teine puhtaks! Tindiplekid puhtal leheküljel ei tee wiga, aga kiri mõlemil küljel on trükikoja tehnika pärast wäga tülikas. Edespidi maksame Teile iga saadetuse 1½ kop. rohkem — paberi hinnaks, kui ühele leheküljele kirjutate.

Raudtee kassas.

„Herra, 75 kopkat on ikke weidi pailu! Anna õte poole rublaga, siis wõtan kohe paar tükki. Mul ju Jants koa kaasas!“

Sõda.

Ludwig Thoma järele.

Sõda (bellum) on niisugune seisukord, kus kaks ehk mitu rahwast seda üksteise vastu proowivad. Teda tuntakse juba kõige wanematel aegadest saadik, ja et ta piiblis nii tihti ette tuleb, nimetatakse teda pühaks asjaks.

Wanas Roomas pandi tempel kinni, kui sõda peale hakkas, sest et jumal Janus sellest ehk midagi teada ei tahtnud.

See on aga naeruwäärne ebausku, mis ristiusu poolt kolikambrisse on heidetud; ristiusus ei panda kirikuid sellepärast mitte kinni.

On ususõdasid, allaheitmise-sõdasid, eluwõitluse-sõdasid, rahwusesõdasid jne.

Kui üks rahwas kaotab ja sõda jälle otsast peale hakkab, siis nimetatakse seda kätetasumise-sõjaks.

Kõige sagedamad oliwad endisel ajal ususõjad, sest et inimesed sel ajal tahtsiwad, et kõik rahwad Jumalat ühesuguselt armastaksiwad, ja üksteist sellepärast surnuks lõiwad. Praegusel ajal on rohkem kaubanduse-sõdasid, sest et ilm nüüd enam nii aateline ei ole.

Kui wanal ajal sõda oli, siis läksiwad ka jumalad riidu. Ühed aitasiwad üht, teised aitasiwad teist poolt. Seda näeb juba Homerusest.

Jumalad istusiwad künka otsa ja waatasiwad pealt. Kui nad aga wihaseks saiwad, siis peksiwad nad üksteist wastu päid.

See tähendab, wanaaegsed inimesed uskusiwad seda. Selle üle peab naerma, sest et see on ju nii lapselik, et mitmesuguseid jumalusi on, kes isekeskis riidewad.

Nüüd usuwad inimesed ainult ühte Jumalat ja kui sõda algab, paluwad nad, et ta neid aitaks.

Mõlemil pool ütlewad preestrid, et ta nende poolt on, mis aga wõimalik ei ole, sest poolesid on ju kaks.

Esmalt harutatakse asja. Kes kaotab, see ütleb, et teda ainult läbi on katsutud. On sõda alanud, siis mängib muusika. Inimesed laulawad siis uulitsal ja nutawad.

Seda nimetatakse rahwusehümnuseks.

Iga rahwa juures waatab siis kuningas aknast välja, mislääbi waimustus weel suuremaks läheb. Siis läheb lugu lahti. Algab sõja päris osa, mida lahinguks nimetatakse.

See algab palwega peale, siis lastakse püssisid ja tapetakse inimesi. Kui see möödab on, ratsutab kuningas ringi ja waatab, kui palju surnuid on.

Kõik ütlewad, et see kurb lugu on, et asi nõnda olema peab. Aga need, kes terweks jääwad, rõõmustawad, sest et see ikkagi kõige ilusam surm on.

Pärast lahingut lauletakse jälle wagasid laulusid, mida juba sagedaste lauletud on. Langenud maetakse ühisesse hauda, kus nad puhkawad, kuni professorid nad üles lasewad kaewata

Siis pannakse nende mundrid museumi; enamaste on nendest aga ainult näöbid järele jäänud. Maakohta, kus inimesi tapeti, nimetatakse auwäljaks.

Kui küllalt on sõditud, lähewad wõitjad koju; igal pool tuntakse suurt rõõmu, et sõda möödab on, ja kõik inimesed lähewad kirikusse — selle eest Jumalat tänama.

— ?? —

„Ja! . . . Kuigi ma uulitsa-putka juurest tulles kõhus kange näpistust tunnen, siiski — mine tea? . . . Palju jälgi näen ma siia sisse minewat, kuid õige wähe välja tulewat.“
T õ h k.

Kui keegi arwab, et veel mõistlikum oleks olnud, kui üleüldse sõdima ei oleks hakatudki, siis on ta sotsialdemokrat ja pannakse wangi.

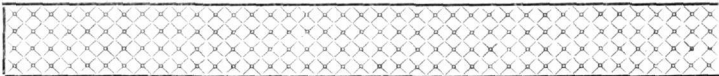
Siis tuleb rahu, mis inimest kurwastab, nagu Schiller ütleb. Iseäranis kurwad on wanad soldatid, sest et nad raha ei saa ja midagi teenida ei wõi.

Mõned omandawad wäntoreli, millega nad isamaalisi laulusid mängiwad. Need waimustawad noortsugu, et ka nemad kord õige kõwaste lööksiwad, kui sõda lahti pääseb.

Kõik, kes sõjas oliwad, saawad ümargused aurahad, mis kõliseswad, kui nende omanikud nendega jalutama lähewad. Paljud saawad ka rheumatismuse ja hakkawad siis gümnasiumi teenriteks, nagu meiegi oma on.

Nii on ka sõjal oma head küljed ja ta sünnitab kõike.

(Ühe gümnasiumi õpilase kirjatööst.)

Ajalooline muutus.

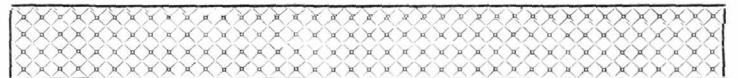
„Ai, wai! Mis itleks nüüd isa Abram, kui ta kuuleks, et Abrami sugu Aseffi suguks on saanud?!...“

„Kabukuke“ ema-instinkt.

„Kui mind siin vähemalt üheksa kuud istuda lastaks, siis tuleks mul tingimata midagi suurt wälja — kui mitte „supinahka“ kasukaga linnanõunik, siis . . . vähemalt wiiejalaga wasikas...“

Tõhk.

Naiste ajamäär.

„Kus Teie proua on?“

„Ta läks juba kolme funni eest kümneks minutiks tut-tawa poole.“

Homo Novus.

Oma põhjus.

„Kuulge, mis kära see seal hr. Kübara maja ees on?“

„Täna on kuu esimene päew ja siis tulewad alati wõlgnikud raha järele. Neid on aga nii palju, et Kübar nende wäljawiskamiseks kaks töölist pidi palkama. Kui ta aga nende tööpalka ära ei jõudnud maksta, wiskasiwad need ta enese ka wälja.“

Homo Novus.

Uulitsal.

„Mispärast sina, armas mees, mitte fööd ei tee, waid kerjad?“

„Aga kas teie, herra, olete kerjanud?“

„Ei.“

„Siis, tähendab, teie ei teagi veel, mis õiete fööd on.“

„Буд.“

Lootuseta seisukord.

„See on juba midagi hullu, päris korralagedus: esiti süüdistati mind rahurikkumise pärast, siis sellepärast, et ma joobnud olekus uulitsal olin käinud, nüüd wiimaks veel — tegelises teotamises... Oh Wenemaa, Wenemaa, mul on sinust nii kahju, et mul pisarad aina silma tulewad: kuhu sa wiimaks veel wõid sattuda?!“

„Буд.“

Kodumaa ringwaade.

Tartust. Tähetorni teated. Uus sabaga täht, mis Lendawa mao tähetogus seisab, on praegu pifafilma abiga terve öö näha. Nagu nüüd Dr. Binokl Baltiski lehtedes teatab, olla see komet õnnis Narwa „Põhjanael“, kes aastal 1906 jäljetult ära kadus. Eduerakond saanud ta pillamise ja wõlgade pärast reisule. Suurte pifafilmadega olla näha, kuidas mehifene taewaruumis külma käes lödisewat. Koodi-Jaani keiser-mantli olla ta Marši peal panti pannud, „Suure ja Wäikese Wankri“ peal olla ta haige olnud, need nõudwad nüüd Narwa linnawalitsuse käest, kus ta hinge-firjas oli, pöetuseraha. Linnawalitsuse poolt aga wastatud, et need, kes wiis aastat kaotfil on olnud, meie seaduste järele surnud olla, kuigi nad elus on. Suure- ja Wäikese-Wankri wallawalitus tahab nüüd „Põhjanaela“ linnuteesid prügitama saata. Osawõtlikud inimesed, kes mehifese saatuft tahawad fergitada, saatku omad anded „Tartu tanta“ toimetusesse. Endised — tänanused — sabagatähed on Tallinna ja Walga „sabad“, kes oma patude pärast, kui igawesed juudid ümber kolawad. Walga „Sõna“ olla Luus Jeruusalemmas paar kuud rööpaseadja olnud, aga et ta rööpaid Götzburgi sisteemi järele hafanud seadma, siis lastud ta lahti. Rõhutõbe külwamisega ei ole nad tegemist teinud.

— Suurt kõmu sünnitab siin see teade, et kunsti-armastaja Dr. Pähkle pildifogust suremata „Noor Cesti“ kunstitöö, määratu wäärtusega maal „Karwane Iwan pürgus“ ära on kadunud. Kõik linn on liikumas. Kinematografi pildid on mustade leinaäärtega. Meesterahwad kannawad musti färgikaeluseid. Clumehed joowad ainult musta õlut. Ainult kilulinna „must surn“ puudub veel.

Tiiter.

Narwast. Terwisewannid. Terwishoiu-asjus on Kulgul suurt edu märgata. 53 terwisewanni on seal sisse seatud. Need wannid on terwishoidlises kui ka majanduslises mõttes väga kasulikud, sest et nad kopikatki maksma ei lähe. Terwe sissesead seisab selles, et solgiwett hoolega kokku hoidma ja õue peal olewasse kasti walama peab. On $\frac{1}{8}$ kubik-arssinat solki kasti sisse kokku kogutud, siis on wann walmis, mis pealegi terve õue terwilise wedelikuga üle ujutab. Nendes wannides suplewad peaasjalikult kanapojad ja pisitillukesed lapsed. On juhtumisi ette tulnud, et wägew terwisejõud suplejatele liiaks läinud ja hingamise seisma pannud on. Kuid asja eestwõtjad seletawad täie õigusega, et terwisewannid sugugi kahjulik ei ole.

Siim.

Duurust. Kudas pott, nõnda kaas. . . Dreda wallas oli hiljuti kooliõpetaja walimine, mis — tõele peab au andma! — täpiseal märki läks, nagu rufikas filmaku. Seft oma walimisega näitawad Dreda mehed, et . . . nad just seda sawad, mida nad wäärt on. Lugu on järgmine: Meie elame XX. aastafajal, mil terwe ilmas juba (peale Tallinna muidugi!) elektritramwaid käimas on. Tähendab — kulturalisel ajal. Ja kultura-aja pea-tundemärgiks on see, et inimesed ennast organiseerida, f. o. ühiste kasude nõudmisel ühte nõusse heita mõistawad. Nii ka Dreda kooliõpetaja kandidadid. Nad kogusiwad endid kokku, sülitawad ühte mütsi ja wandusiwad isekeskis Bestalozzi suurewarba küüne juures, et ükski nende seast alla 200 rubla palgaga ei lepi — waligu Dreda mehed, wõi mitte. . .

Nii tahtsivad uuema aja mõistlikumad pojad oma wiletsat palgaolu parandada, seda filmas pidades, et — mida pikfada palwetega ei saa, seda saab jõuga. Seft majanduseteadus õpetab, et ühinemine ollagi jõud. . .

Ja nii astusiwad kõik wiis meest nagu terasmüür wallaisjade ette ja ütlesiwad „ühest suust“, aga wiie häälega:

„Et waadake Dreda mehed! Meie kõik oleme tublid mehed ning seisame oma aja ja nõuete kõrgusel, aga alla 200 rubla ei haffa me teie rumalaid lapsi teps mitte õpetama. . . Walige, kui tahate, aga kui mitte, siis pöörame saapanemad ükseläwe poole ja koputame teie wallamaja tolmugi endi jalgade pealt maha.“

Wolimehed, nii hästi wanad kui ka noored, fohkusiwad üpris ära, kui nad seda kõnet kuulsiwad, ja pidiwad walimised teiseks korraks jätma, kuni kandidat leidub, kes alla 200 rubla wäärt on, wõi — kuni nad kodu naiste käest head nõu on küsinud. Kuid neile tuli õnnelik juhtumine appi, mis nad raskest kimbatuselt wälja aitas: kandidatide hulgas leidus mees, „kel ei mehe fätt ega mehe sõna“ polnud. See puges tafahiljufesi selfimeeste hulgast wälja ja sofistast wallawanemale pahema kõrwa fisse:

„Waata mina olen mees, kes halwem on kui need-finatsed teisjed. Teisjed on weel noored ja lollid, mina aga wanem ja targem: mina tean, et teiesugustele 200-rublane kooliõpetaja üleliiga on ja et nüüdisel ajal muidu aufaste elada ei saa, kui ainult wale ja. . .“

„Wot see on meie mees!“ Hõiskas wallapea kandidadi kõne wahela.

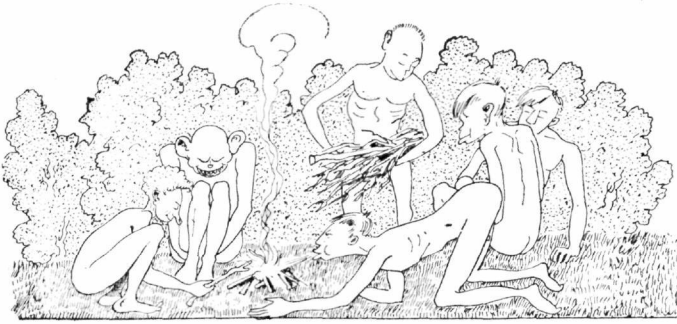
Wolikogu kordas kooris sedafama järele ja — „fõige odawam mees“, kes „wanem ja targem“ oli kui teisjed, sai Dreda walla kooliõpetajaks. . .

See on väga tähtis akt. Seft seega kirjutasiwad Dreda mehed sellele elutõele alla, et meie-ajal see mees, kes sõna peab — — — mees ei olegi! . .

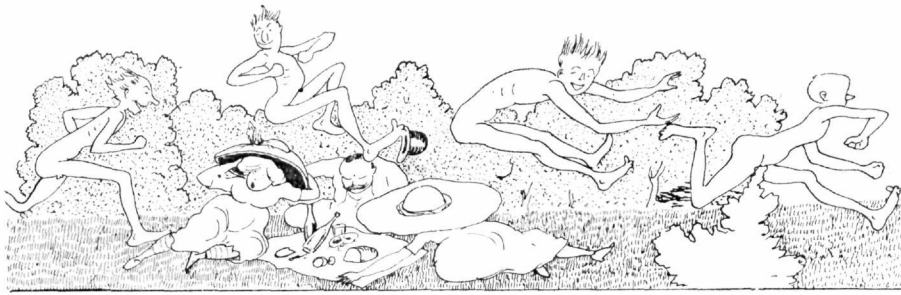
Preedik Tõhk.

Tallinna spordimehed Nõmmel.

I. Indianlaste laager.

II. Indianlaste „sõjatants“ (suwitajate lõbuks hinnata).

J. Bernstein'i nahakauplus

Tallinnas.

Suur väljavalik kõiki seltsi saapanahku, sääresid, woorusid, pealseid; igasugu tööriistu kingsepa-, raamatuköitmise-, orila- jne. tööde tarwis.

Jällemüüjatele rahuloldawad tingimised!

Sedel № 7

Kaheteistkümne niisuguse sedeli (nr. 1—12) ettenäitamisel antakse ehk saadetakse „Meie Matsi“ toimetusest ligi 200 lhk. kogu naljajuttusid ilma hinnata kätte.

M. Antje trükikoda

Tallinnas, Müüriwahe uul. nr. 17,

Walmistab

odawalt ja kiirelt

kõiksugu trükitöösid, nagu: kooli-, jutu- ja muid raamatuid Wene, Saksa, Eesti ja Esperanto keeltes; aruandeid, kuulutusi äri- ja kohtute blankettisid, kirjaümbrikuid jne.

Wallawalitsustele

blankettid

tagawaraks.

Uuesti on saadud rohkeste

nime- ja kihlkaartisid.

Leerilastele üliodawad hinnad!

== Töö korraline ==

Tapetisid, bordesid, rosettisid

Wene, Soome ja väljamaa wabrikutest;

šeinapappi, makulaturi, naelu,
odawa hinnaga

B. Martinoff

Tallinnas, Suurel turul nr. 15.

Puhtaid kaltsusid

masinate puhastamisets

ostab M. Antje trükikoda

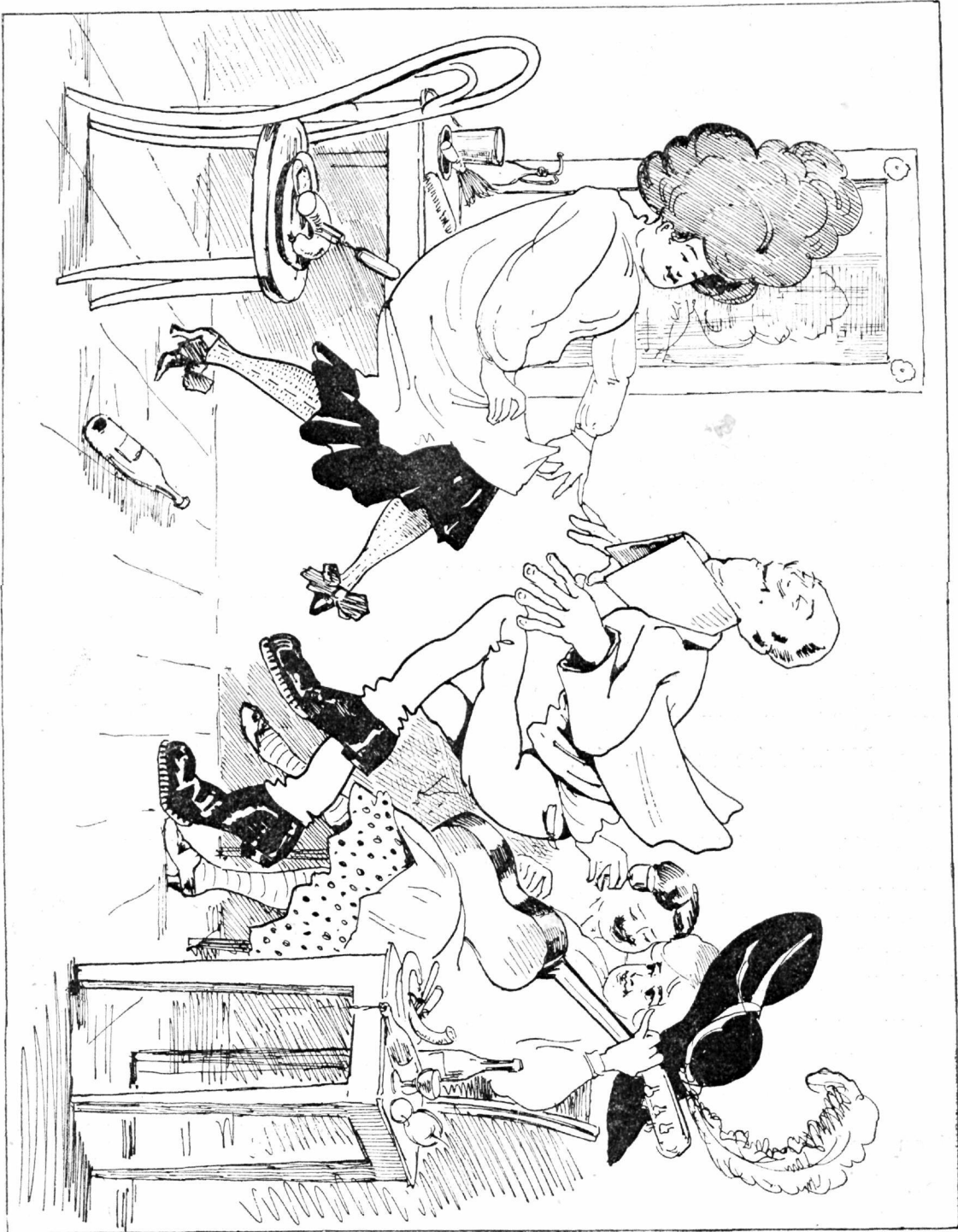
Müüriwahe uulitsal nr. 17.

Kasulik ärimeestele!

Kuulutage oma kaupasid
„Meie Matsis“.

„Matsi“ loetakse nii linnas, kui ka maal suurel arwul.

Kilulinnu kultssidetagune elu.

"... Whinasel ajal on meie juukselõikamise-ärides nais-sellisid pidama hakatud. See on oma kohast väga meeldiw nähtus, kuigi ta mõnes alewiuulitsas kaunis omalaadilist wärwi kannab . . ."

(Wäljawõte ilhest eraklast.)

Wastutaw toimetaja ja wäljaandja J. Jaason.

Tallinnas Eesti Antje trükikojas trükitud.
 RAHVUSRAAMATUKOGU
 AR